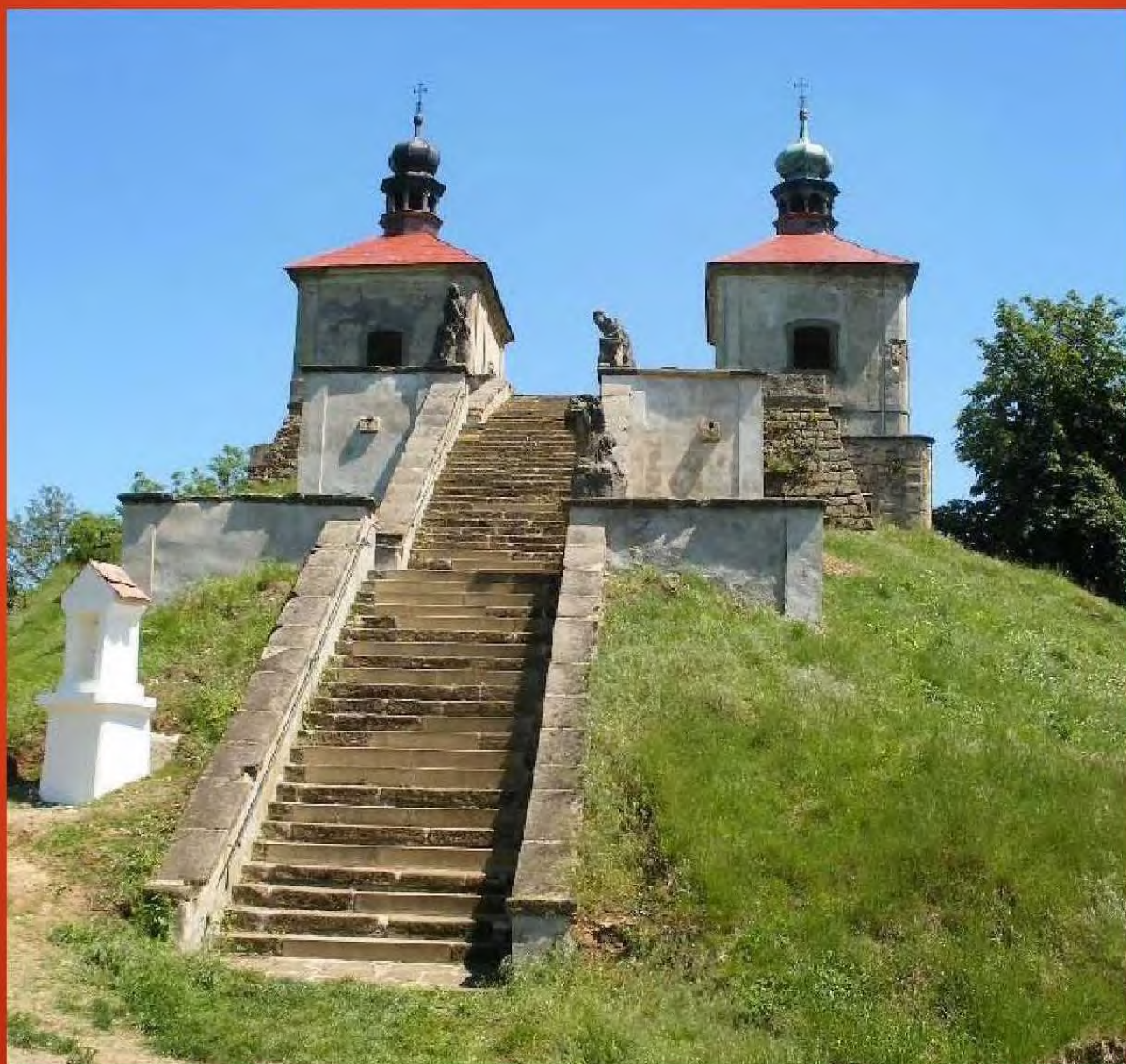

TURISTICKÉ OKRUHY PO ČESKU 2

SW TRAVEL

ÚVODEM

Tato publikace je pokračováním stejně zaměřeného prvního dílu, vydaného v roce 2012. Přináší novou sérii námětů na různě dlouhé výlety či pouhé vycházky určené především motoristům, protože všechny jsou koncipovány jako okružní s návratem do původního východiště, tedy podle v minulosti propagovaného hesla „Zaparkuj a jdi!“. Řada z nich je však svým východištěm vhodná i pro ty, kteří používají železnici nebo jiné prostředky hromadné dopravy.

Pěší putování je způsob jak se co nejintenzivněji dívat a vnímat krásu okolí a jak co nejspolehlivěji uložit vzpomínky a zážitky z cestování do podvědomí tak, aby nám zůstaly po celý život. Okružní trasa má navíc výhodu, že za její východiště můžeme podle potřeby zvolit kterékoli místo na ní popisované, aniž by se změnila její délka. Některé náměty zavádějí poutníky do míst opomíjených, ale i ta všeobecně známá získají jako cíl pěší návštěvy zcela jinou zajímavost a přitažlivost.

Popis každé cesty je doplněn řadou pozoruhodností, které se vážou k procházeným místům. Najdete tu podrobnosti jak o přírodních krásách, tak o historii jednotlivých míst i o životních osudech osobností, které byly s nimi spjaty. Věříme, že mohou přispět ke zvýšení atraktivity zvoleného cíle i k umocnění zážitků z cest.

Přejeme všem čtenářům a poutníkům mnoho šťastných kilometrů a radosti při poznávání krásných míst naší vlasti.

Autoři

Náměty a fotografie: Simona Kidlesová, Vladimír Černý a Jiří Špaček

Text: Jiří Špaček

Vydala: SW Travel, v. o. s., v roce 2013

E-mail: info@swtravel.cz

Vydání první

© SW Travel, v. o. s., 2013

Obec Stará Hut' u Dobříše projedeme napříč dlouhou přímou ulicí nesoucí jméno Karla Čapka, po níž vede také modrá značka. Na konci zástavby silnička klesne k rozlehlému rybníku, u jehož zálivu najdeme nevelkou odstavnou plochu. Jsme u rybníka Strž a toto místo s parkovištěm bude východištěm nedlouhé vycházky.

Název obce naznačuje, že má souvislost se zpracováním železa. Vznikla patrně roku 1674 jako osada kolem železné hutě založené podnikavým dobříšským hrabětem Mannsfeldem. Ten se po třicetileté válce rozhodl využít zdejších zdrojů železné rudy i bohatství dřeva a vody k výnosnému podnikání. Postupně tu vznikly železářny a později i slévárna, jejichž činnost skončila až roku 1926.

Na silničku po břehu rybníka je zakázán vjezd, vyjdeme tedy po červené a zelené značce, které právě tady začínají. Zanedlouho se přiblížíme k hrázi, u jejíhož začátku je přepad, kterým z rybníka vytéká potok. Vlevo nad výpustí se tyčí skalnaté návrší, na němž vidíme štíhlý hranolový kamenný sloup. Je od něj hezký pohled na rybník a zakrátko se k němu ve vyprávění vrátíme. Stačí ještě několik kroků po cestě a stojíme před brankou. Za zdí se tu pod hrází ukrývá prostý patrový domek, v němž je nyní expozice Památníku Karla Čapka.

Pohled na rybník Strž

Empírový domek pod hrází rybníka byl postaven v 19. století jako budova pro ubytování úředníků železáren v majetku dobříšských Colloredo-Mannsfeldů. Po 1. světové válce od nich odkoupil okolní území jako velkostatek významný podnikatel Václav Palivec. Jeho bratr Josef Palivec (1886-1975), známý básník a diplomat, se v roce 1930 jako vdovec podruhé oženil. Jeho manželkou se stala Helena Koželuhová, rovněž 44letá vdova. Helena, rozená Čapková (1886-1961), byla nejstarší ze tří sourozenců. Jejím bratrem byl Josef Čapek (1887-1945), uznávaný malíř a spisovatel. Nejmladší byl bratr Karel (1890-1938), novinář, spisovatel, překladatel a dramatik.

Karel Čapek se 26. srpna 1935 po patnáctileté známosti oženil s herečkou Olgou Scheinpflugovou a Václav Palivec jako bratr Čapkova švagra dal novomanželům svatebním darem do doživotního volného užívání dům opuštěný po zrušení železáren. Samota pod hrází rybníka asi kilometr za vsí se Čapkovi ihned zalíbila a chtěl ji koupit, ale její prodej nebyl možný, protože šlo o nedělitelnou součást velkostatku. To místo se tehdy jmenovalo Josefodol či Josefovo údolí, ale Karel Čapek na jakési staré mapě zjistil, že se tu kdysi říkalo Na Strži. Jeho sídlo tedy dostalo staronový název Strž a tak to zůstalo.

Čapek nechal domek opravit a zařídit, trávil tu všechny volné chvíle a přijímal nekonečné zástupy návštěv přátel a známých. Jako nadšený zahradník si upravil i okolní zahradu a zdejšího klidného prostředí využíval k tvorbě. Vznikly tu podstatné části jeho posledních románů i divadelních her. Každého večera vycházel Čapek na skalnatý kopec nad výpustí rybníka. Sochař Karel Dvořák mu na tomto oblíbeném místě roku 1937 postavil prostý kamenný pomník, který prý sloužil zároveň jako krmítko pro ptáky.

Čapkovo oblíbené místo s pomníkem na skále nad rybníkem

Čapek si však svého milovaného sídla dlouho neužil. V srpnu 1938 zasáhla zdejší kraj povodeň, během níž se voda přelila i přes hráz rybníka a rozvodněný potok zničil celou zahradu. Měsíc na to došlo k tragické mnichovské dohodě a okleštění Československa. Čapek tehdy zůstal na Strži nezvykle dlouho do zimy, při obnovovacích pracích po povodni se nachladil a následný zápal plic ukončil 25. prosince 1938 předčasně jeho 48letý život.

Ovdovělá Olga užívala dům i během okupace, ale po válce byl zabaven, upraven na byty a Olze ponechali jen podkrovní světničku. Její zásluhou tu však byl po uvolnění poměrů v letech 1961-1963 vybudován Památník Karla Čapka a zpřístupněn veřejnosti. Po roce 1989 byl provoz Památníku krátce pozastaven, protože objekt získali v restituci potomci Václava Palívce. I když zůstal v soukromém vlastnictví, byl za symbolickou cenu pronajat a od roku 1997 v něm byla zpřístupněna obnovená expozice. Čapkův Památník rozšířený o expozice věnované jeho manželce Olze Scheinpflugové (1902-1968) a blízkému příteli-novináři Ferdinandu Peroutkovi (1895-1978) je nyní otevřen celoročně, v sezóně kromě pondělí od 9 do 17 hodin, od listopadu do března jen v pracovní dny od 9 do 16 hodin. Plné vstupné v roce 2012 činilo 30 Kč, snížené 20 Kč.

Po prohlídce Čapkova památníku se vrátíme na hráz. Tam si všimneme místního značení v podobě úhlopříčně děleného červenobílého čtverce, kterým je značena okružní cesta Karla Čapka. Toto značení, kterému se turisticky říká „psaníčko“, se k nám nenápadně přidalo už za parkovištěm a bude nás provázet celý zbytek cesty. Vydáme se dále po hrázi, ale u jejího konce odbočíme vlevo podle zdi. Naši značku tu doprovází ještě zelená. Na konci zdi objevíme malou branku, kterou se dá vstoupit do zadní části zahrady na Strži.

Památník Karla Čapka na Strži

Široká cesta vede stále přímo dolním okrajem rozlehlé louky, kterou později doprovází jedno z ramen potoka vytékajícího z rybníka. Na plánu v obci ho nazývají Hamrovský, v mapách ho najdeme pod názvem Kotenčický nebo Sychrovský. Když dojdeme na okraj lesa a vstoupíme do něj, přijdeme na místo, kde se zelená ostře lomí vpravo vzhůru. Na podrobných mapách je to rozcestí zvané Huťská sosna. To označení však na něm neuvidíme a neuvidíme ani naši značku, která se zde v terénu objevuje opravdu jen zřídka. Necháme tedy zelenou být a pokračujeme širokou cestou nadále přímo údolím podle potoka. Ten se zanedlouho rozšíří v protáhlý rybníček a k naší radosti se na stromech opět objeví „psaníčko“ dosvědčující, že jdeme správně.

Za rybníčkem se cesta z údolí mírně odkloní vpravo a začne stoupat lesem. Značení je tu stále velmi řídké, ale široká cesta nás vede bez odbočování spolehlivě dál až k místu, kde vyústíme na lesní silničku, po níž vede žlutá značka. Podle dobrých map jsme na rozcestí U Černé jedle, to označení však v terénu rovněž nenajdeme. Okolní lesy byly za Čapkových dob vyhlášeným houbařským terénem.

Na rozcestí se dáme společně se žlutou po silničce vlevo a zvolna pohodlně klesáme zpět k údolí. Vyjdeme na rozlehlou louku, kde nás značky nasměrují vlevo až na dno údolí. Po chatrné dřevěné lávce tu přejdeme potok.

Lávka přes Kocábu

Ten potok, který se nám připlétl do cesty, se jmenuje Kocába. Pramení v brdských stráních nedaleko Příbrami, oblast kolem Strže obtéká z jihu a na louce vlevo od nás do něj ústí náš známý Kotečický čili Hamrovský potok. S Kocábou se zanedlouho ještě jednou setkáme. Říčka pak míří ke středověkým zlatorudným nalezištím u Nového Knína a zařezává se do stále hlubšího údolí, v němž vyrostlo množství pověstných trampských osad. Kocába, mezi trampy zvaná Hadí řeka, ústí do Vltavy ve Štěchovicích.

Naše značky nás za potokem po několika krocích vedou vpravo do bočního údolí, kterým stoupáme až k dalšímu turistickému rozcestí. To je již řádně označeno a tak si přečteme, že se tu říká U čtvrtého hamru. Ten název nám připomíná, že na výtoku ze Strže a na Kocábě byly v minulosti v návaznosti na středověkou železnou huť vybudovány celkem čtyři hamry, zpracovávající surovinu z místní rudy. Hamry už dávno zmizely beze stopy, jeden z nich však dodnes žije v názvu lesní křižovatky.

Na rozcestí se dáme vlevo. Naše značení tu opustí žlutá a místo ní se k nám přidá modrá, která s námi půjde až do cíle. Kamenitou silničkou klesáme zpět do utěšeného údolí Kocáby. Musíme ji znovu přejít. Tentokrát nás však čeká bytelný kamenný a nedávno opravený můstek. Za ním se cesta zlomí vlevo a pokračuje dále okrajem malebného údolí s meandry potoka. Objevíme tady i značení cyklotrasy.

Kamenný most přes Kocábu

Silnička vede okrajem lesa a pak táhle klesá. Když na konci lesa obejdeme železnou závoru, která ji uzavírá, octneme se uprostřed rozlehlých luk. Před námi se otevírají krásné výhledy a v dále za stromy prosvítá červená střecha Čapkovy Strže. Přejdeme terénní vlnu, u níž se po obou stranách objeví stavby chatových osad ukrytých v lesním porostu a klesající silnička nás zakrátko přivede zpět na parkoviště u rybníka Strž, z něhož jsme vyšli. Nedlouhá vycházka nám umožní pochopit, proč tento kraj Karlu Čapkovi učaroval.

V brzké budoucnosti je plánována změna okružní cesty Karla Čapka na naučnou stezku s informačními panely. Pokud k tomu dojde, jistě se výrazně zlepší i značení okruhu.

Cesta v lukách u Strže

Východiště: rybník Strž, parkoviště

Trasa: nenáročná

Mapa KČT: 38-Hřebený a Slapská přehrada

Kilometráž: Strž, rybník – Strž, Čapkův památník 0,5 km – Huťská sosna 1,5 km – U Černé jedle 2,5 km – U čtvrtého hamru 3,5 km – Strž, rybník 6 km

Východiště: Sedlec, klášter

Trasa: středně náročná, zejména vzhledem k délce

Mapa KČT: 42-Kolínsko a Kutnohorsko

Kilometráž: Sedlec, klášter – Sedlec, kostnice 0,3 km – Kaňk, rozcestí 2,5 km – Kaňk, památník 3 km – Kaňk, Na Pašince 3,5 km – silnice nad Gruntou 5,5 km – Velký Kuklík, sedlo 6,5 km – U bezhlavého Jana 7 km – Přítoky 9 km – pramen sv. Vojtěcha 10 km – Škvárovna 11 km – rozcestí Pod Svatou Trojicí 12,5 km – silnice Ke Trojici 13 km – kostel Nejsvětější Trojice a zpět 14 km – V Hutích 14,5 km a dále

varianta A: – Kutná Hora předměstí, zastávka 15,5 km – Žižkův dub 17 km – Na Růžku 18 km – Sedlec, klášter 20 km

varianta B: – most přes Vrchlici 15 km – reliéf Vrchlického 16 km – Žižkův dub 17 km – Na Růžku 18 km – Sedlec, klášter 20 km

Obsah I. a II. dílu

(každý díl obsahuje 25 výletů)

- (1) Svatojánské proudy (13,5 km)
- (2) Galerie ve skalách (12 km)
- (3) Labské tůně (13 km)
- (4) Brána Čech (9 km)
- (5) Skryjská jezírka (10 km)
- (6) Řetězový most (9,5 km)
- (7) Pout' na Skalku (14 km)
- (8) Goethovou stopou (10 km)
- (9) Údolím Klíčavy (12 km)
- (10) Bořeň (9 km)
- (11) Máchovou stopou (13 km)
- (12) Loupeživý Habart (8,5 km)
- (13) Čertova skála (8 km)
- (14) Kadovský viklan (13,5 km)
- (15) Cinibulkova stezka (13,5 km)
- (16) Vyhlídky na Kdyni (14 km)
- (17) Tálínský rybník (11 km)
- (18) Dědek a Bába (13 km)
- (19) Roháčův Sión (10 km)
- (20) Jetřichovické skály (7 km)
- (21) Ženichův hrob (15,5 km)
- (22) Stará Kouřim (5,5 km)
- (23) Králův stolec (17 km)
- (24) Havraní kámen (6,5 km)
- (25) Sázavský klášter (11 km)
- (26) Čapkova Strž (6 km)
- (27) K Babičce a paní kněžně (10 km)
- (28) Dvořákovou stopou (7,5 km)
- (29) Opičí hlava a hrad (16 km)
- (30) Kolem Tajgy (11,5 km)
- (31) Údolí Doubravy (12,5 km)
- (32) Žižkovo rodiště (11 km)
- (33) Romantickým parkem (5 km)
- (34) Pravda a záhadné kameny (13 km)
- (35) Rumcajsova jeskyně (9 km)
- (36) Za Radoušem (10 km)
- (37) Solvay a kříž (7 km)
- (38) Hrad Kryštofa Haranta (7,5 km)
- (39) Krajem Psohlavců (17 km)
- (40) Na hrad Krašov (5 km)
- (41) Nebílovský zámek (11 km)
- (42) Kráasy Hruboskalska (14 km)
- (43) Svatý Hubert (12 km)
- (44) Krajem Fráni Šrámka (13 km)
- (45) Ztracený poklad Keltů (7 km)
- (46) Čertova kazatelna (9 km)
- (47) Baterie mrtvých (14 km)
- (48) Zaniklé sázavské hrady (12 km)
- (49) Damil a kněžna Tetka (14,5 km)
- (50) Krajem stříbra (20 km)